

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fiecs, candu concedu ajuto'riele. — Pretiuu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4, 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doideceri, or 8 galbini mon. sanatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorba mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 53.

Braslovu, 19/7 Iuliu, 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Provocare.

Comitetulu Asociatiunei transilvane romane in siedinti'a tienuta in 4 Iuliu c. n. a. c. § 49 a decisu a propune la viito'rea adunare generala, ce se va tiené la Abrudu in 27/15 Augustu 1865: ca se se ie la pertractare si desbatere, compunerea unui dictionariu in cele trei limbi ale patriei, cum si compunerea altui dictionariu etimologicu.

Deci, in interesulu ajungerei unui resultatu doritu in actu respectu, cum si dorindu a servi cu informatiunile necesarie despre tote intreprinderile la acestu feliu, comitetulu Asociatiunii transilvane romane, ia ia voia a se adresá prin acest'a catre toti acei barbati de litere din tota romanimea, cari se ocupa in adinsu cu atare specialitate, seu chiaru posedu elaborate de feliulu acest'a, — rogandu-i totu decadata, ca pana la viito'rea adunare generala, se binevoiesca pre acestu comitetu alu incunosointia despre intreprinderile seu operatele sale relative la atins'a specialitate.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane romane tienuta la Sabiu in 4 Iuliu c. n. 1865.

Anunciu.

Amesuratu conclusului adusu in siedinti'a II a adunarei generale a Asociatiunei transilvane romane tienuta la Hatiegu in 1—2 Augustu c. n. 1864 p. 22, adunarea generala pe anulu curente alu Asociatiunei 1864/5 se va tiené in 27/15 Augustu a. c. la Abrudu.

Ceea ce in sensulu §ului 25 din statutele Asociatiunei se aduce prin acest'a la cunosointia publica.

Sabiu 16 Iuliu 1865.

Dela presidiulu Asociatiunei transilvane romane.

Paulu de Dunc'a,
consil. gub.

Ioane V. Rusu, secret. II.

O mica observare facia cu intrebuintiarea celoru trei limbi inarticulate, in comitate, districte, scaune sasesci si secuiesci.

Articulu de lege pentru intrebuintiarea celoru trei limbi egalu indreptatite s'a sanctionatu prin monarchulu si tramistu la tote jurisdictionile, cu mandatu ca se se tiena de acelasi cu tota acurateti'a. Articulu de lege numitu, are dara pentru administratiune si judecatorii aceeasi oblegaminte, care o au tote celelalte legi sanctionate de Maiestate, pre acaroru observare toti oficiantii dela tote deregatoriile sunt si jurati. Incau se observesa in oficiolate legile, n'avemu de cugetu a ceroceta; avemu inse totu dreptulu de a ne interesá, cum se observa prescriptele articulu de lege pentru intrebuintiarea celoru trei limbi ale patriei in comerciulu oficiosu, si mai antaiu ou privire la corespondinti'a oficiosa.

Dupa modest'a nostra judecata de actu limba oficiosa in marele principatu alu Transilvaniei nu esista, una seu alta esempta, ci ca oficiosa au dreptu a fi intrebuintiate in poterea legi acum ori care din limbele inarticulate. Asta nea fostu parerea indata dupa esirea diplomei din Octobre, inse diurnalele magiare si germane ne esiau inainte atatu cu legile din 1848, catu si cu ordinatiuni mai inalte, voidnu a ne argumenta cumca oficiosa e limba ungara resp. cea germana.

In articulu de limba alu dietei tieriei din anulu trecut, s'a statoritu in privinti'a limbei oficiose, ca aceeasi se se defiga prin imperatulu; totu in acelasi articulu s'a determinatu ca ordinatiunile si legile de limba de mai nainte se intre afara de valore, catu ce va intra in activitate articulu nou de legea limbei. De aici apoi vine, luandu in consideratiune, ca prin Maiestate pana acum limb'a oficiosa nu s'a defiptu, cumca in intielesulu articulu de lege pentru limbele inarticulate,

aceleasi tote trele se potu intrebuintiá ca oficiosu. Acestu principiu, basatu in lege, a intratu in catuva si dupa ce de arendulu, ungurii se intrebuintiesca oficiosu de limb'a ungara, sasii de cea germana si romanii de cea romanésca. Observarea limbei in punctulu acesta are asa dara, multu, — pucinu, numai dela bunavointi'a respectivului deregatoriulu.

Nu asia este la intrebuintiarea limbelor facia cu partile respective. Aici da legea oblegamenti apriate, prescriindu ca deregatoriulu se se folosésca de limb'a partitei. Se vedemu in catu se observesa in privinti'a ast'a limb'a, si mai antaiu in comitate si scaunele secuiesci, apoi in celea sasesci.

In secuime voru veni rare cauzele, cari ar' cere pertractare in alta limba de catu in cea unguresca, de aici nece nu intru in intr'o lamurire mai de aprópe a starei lucrurilor, oi trecemu la comitate.

Dela deregatoriile politioe in comitate vedi raru cate o resolutiune, data pre cerere romanésca, romanesc. Asta se observesa mai numai prin szolgabiraele de romanu, si pre acolo unde sefi oficiolatoru sunt romani. La judecatoriile comitatelor, mai vedi cate o sententia si cate a resolutiune romanésca, inse de a rendulu, afara pre unde sunt siefi romani, numai prin romani se observesa articulu de lege; intr'alte locuri, vinu pre cereri romanesci si nemtiesci, de arendulu resolutiuni unguresci. Mai acuratu se observesa articulu de limba la judecatoriile singulare; pre aici romanii fora esceptiune, dintre unguri o mare parte, tienu comerciulu oficiosu facia cu partile, in limb'a prescisa prin lege. Sunt de laudatu unii asesori comitatensi unguri pentru progresulu ce lu au facutu in limb'a romana, pre candu affi inca si acum'a cate unu frate magiaru, care nu se póte desbaiera de ide'a ratacita, ca limb'a romana nu se póte intrebuintiá in oficiu, ca e prea necioplita, ca e perdere de tempu de a o invetiá, si in fine, ca dupa ce esista o limba culta unguresca, cu limb'a prostiloru n'are nemic'a de a face (!)

Astfelu de idei, dela frati de ai nostrii magiare, numai atunci se voru poté scóte, candu partile romane voru pretende cu tota energi'a observarea limbei, candu advocatii nostrii ar' face plangeri de nulitate pentru neobservarea limbei, si in fine, candu deregatoriile mai inalte ar' tiené inaintea ochiloru, silirea deregatoriiloru de diosu la observarea legi pentru limba, intocma dupa cum le constringe la observarea altoru legi.

Am cetitu in „Korunk“ Nr. 32 a. c. unu articulu, unde se plange corespondentele asupra unei judecatorii singulare, alu carei sefu e romanu, ca de ce observa asia strictu articulu de limba, (!) ca de ce da pre cereri romanesci si unguriloru resolutiuni romanesci? Ei, domnule corespondente alui „Korunk“, lunga respunsulu ce ai capatatu in Nr. 47 alu aceluasi diurnalu, 'ti observamu si noi, cumca judecatori'a, care o ataci Dta, va dá de aceea pre cereri romane si unguriloru resolutiuni in aceeasi limba, pentruca asta o prescrie articulu de lege, pentruca judele e romanu, apoi romanulu e invetiatu ca se se tiena de legi, pre care este si juratu.

Se intrebamu inse si noi pre corespondentele lui „Kor.“, ca pentru ce se dau romaniloru prin deregatori unguri pre cereri romanesci, resolutiuni si decisiuni unguresci, pentru ce obvinu casuri destule, unde ohiaru si tribunalele mai inalte 'si tramitu decisiunile in limb'a unguresca resp. in cea germana acolo, unde legea prescrie se fia romanesc, resp. in cea germana? Vei responde, pentru ca asia le place, si apoi nu se cuvine, ca ungurulu se nu se tiena de limb'a s'a ca orbulu de gardu, éra noi 'ti respundemu, ca caus'a e, netienerea de lege.

Totu asia se observesa articulu de lege pentru limbe si in scaunele de pre fundulu regescu, ba inca si mai reu, pentruca vei afla cancelarii sasesci, unde inca nu s'a scrisu o buchia romanesc.

Incheiemu acestu discursu cu aeea dorintia, ca fratii

magiari si sasi se se siléscă a impleni numai pre atata pre-scriptele legii de limba, pre catu se implinescu aceleasi din partea amplotiilor romani, ér' celoru din urma le recomen-damă că se dè s u u m c u i q u e, se nu observe in privinti'a lim-bei reciprocitate, ci se si tiena inaintea ochiloru santiani'a legi.

Ne vomu sili se ne adunamă date acurate, spre a poté in unulu din articoliu venitori a dá o statistioa mai chiara de-spre observarea legi de limba in deosebitele jurisdictiuni, precum si o desluoie despre impedecarile, care stau la midil-locn. de a nu se poté observá acésta lege *).

Reocamdata fia destulu, cá se respingemu invinuirea a-
„Wanderer“ si reproducă de diurnalulu „Magyar Már-
sorisu de romanulu ifj. Jura György, cumca romanii
pregati a petitiuná spre a fi aperiati de limb'a loru na-
Asta inviauéla nu consuna cu caracterulu romanului,
ubesce limb'a intocma cá natiunalitatea si relegiunea.
voru fi pregatindu cereri, cá se se esoperedie respec-
nbei!! Cu invinuri de soiulu din „Wand.“, nu se
icá legi, nece nu se poté scusá nemenea pentru ne-
observarea legiloru!!!

Despre darea capului.

„Intrebare modesta. Z. Este o fapta recu-noscuta, cumca cestiunea despre scaderea dării per-sonale in Transilvani'a in ambele case ale in. senatu imperialu fu desbatuta fórte multu si ferbinte, pana candu se votá abia o scadere fórte moderata, eara prin legea din 24 Martiu 1865 de catra Maiestatea S'a se sanctioná, prin ur-mare se si statori.

In poterea §-lui 2 din numit'a lege darea capului tre-buea se se scadia asié: Dela 6 fl. 30 cr. la 4. — dela 4 fl. 20 la 3 — dela 3 fl. 15 la 2 — si dela 2 fl. 10 la 1 fl.

Acésta lege este atatu de ohiaara, in catu ea n'are nici o trebuintia de alte esplicatiuni, cu tóte acestea ea in fapta se esecuta altumintrea. Tabelele de contributiune (ale sateloru) adeverescu, ca oe e dreptu tãsele protectionale fusera tractate intocma dupa lege, totu asié se intemplá si cu darea capului proletariloru (saraciloru). Inse cu darea capului la ceilalti tierani se facú o exceptiune fórte simtita; pentruca cei 4 fl. 20 cr. v. a. nu s'au scadiutu la 3 oi au remasu totu 4 fl. fara cei 20 cr., eara la veduve si la tiegani cei 2 fl. 10 n'au scadiutu la 1 ci au remasu a se plati cate 2 fl. etc. etc.“

Acésta scire o aflamă in „Kronst. Ztg.“ Nr. 110 din 15 Iuliu. Comentariulu si vaieratur'a ce mai adauge du. Z. la ecésta descoperire a sa sunt doreróse, inse pentru estimpu prea tardie. Açela care voiesce a'si esplica acésta procedura minunata a ministeriulu de finantia facia cu locuitorii Tran-silvaniei se'si rechiame in memoria incai impregiurarea, ca steng'a senatulu imp. din capulu loculu nu s'a invoitu la scarirea nici macar de unu cruceriu din darea capului, deoa nu se ridica darea pamentulu la 160/0, la care earasi o parte din deputatii ardeleni nu se invoira din orutiare catra — boierii tierii carii au mosii mari, de unde apoi si urmá, ca deputatulu Obert cá referinte se retrase si lasá pe aprigulu Brestl in loculul seu. Asié deci vedemu ca amerintiarile de atunci ale unora se implinescu.

Susu numit'a gazeta nemtiéscă suspinandu cere, cá po-porul se nu fia adusu in pusetiunea de a'si perde oredinti'a in santieni'a legiloru. Hei, dara ce pasa de santieni'a legiloru la cei lipsiti.

De altumintrea noi soiamă de cateva septemani, ca darea capului nu se conscrie dupa legea din 24 Martiu 1865 si ne miramă cum Gazet'a din Brasiovu vaiera numai pre sateni, candu aici la cetate conscriptiunea merse totu asemenea. Cine nu crede mérga si védia. In mai multe comune conscripti-unea se facú asié si darea capului se re'mparti dupa o cheia, in catu sum'a totala ese séu totu cá cea din an. 1864 séu si mai mare de catu aceea. Eata unele exemple.

Contributiunea capului d. e. in Coman'a de susu distr. Fagarasiu pe a. 1864. Familii contribuito-re 131. Scutiti: barbati 33, femei 21. Darea capului pe 12 luni v. a. fl. 269 cr. 32⁸/₁₀.

Aceeasi comuna in an. 1865. Familii contribui-tóre 133. Scutiti: 31 barbati, 18 femei. Darea capului pe 12 luni v. a. fl. 294 cr. 30.

*) Asteptamă si credu ca astépta totu romanulu cu noi, care e convinsu ca, nerespectandunise limb'a, ne amenintia érasii despretiurea a totu ce e romanu. — Red.

Comun'a Netotu in acelasu districtu. 1864. Familii contrib. 126. Scutiti: 75 barbati, 19 femei. Darea capului v. a. fl. 171 cr. 15.

Aceeasi comuna in 1865. Familii contrib. 182. Scutiti: 7 barbati, 19 femei. Darea capului v. a. fl. 291 cr. 45.

Acestu alu doilea exemplu ne arata ca in an. 1864 se scrisesera prea multi locuitori intre asié numitii misera-bili, carii inse estimpu platescu cate 4 séu 3 fl. si asié co-mun'a Netotu platesce pe an. 1865 cu v. a. fl. 120 cr. 30 in darea capului mai multu decatu pe 1864 socotita totu numai de 12 luni (ca pre cele 2 luni din 1863 fusese alta socotéla de v. a. fl. 28 cr. 52⁵/₁₀). —

Ce e de facutu in acestea impregiurari? Noi nu ve-demă alta scapare, decatu oá se indemnămă acum cá si in an. 1861 pe toti contribuentii la platirea catu se póte mai re-gulata a dãriloru direpte, totuodata inse si la total'a contenire de vinarsu-rachiu, de fumatulu tabaculu si de camperatulu trentieloru de lusu; se bea, se fume si se póte vestminte scumpe numai aceia carii au de unde plati darile impatratu si indiecită, carii perdu mii de fiorini si de galbini in cartiarii pe la apele minerale si in tieri straine; eara noi se ne cumpatamă si marginimu cu taria de sufletu. Numai asié vomu poté plati darile direpte, vomu scapa de esecuti-uni militare, ne vomu si pastra cate ceva pentru dile mai rele, calamitati publice, bóle, batranetie, mórté. Eará mai departe se vedemă ce va dice si diet'a la susu aieptat'a apli-care a legii. —

Extractu

din protocolulu siedintiei comitetulu Asociatiunii nóstre din 4 Iuliu a. o. tienuta sub presidiulu I. S. D. cons. gubernialu Pavelu de Dunc'a etc.

D. presiedinte presentésă conspectulu despre starea casei, care e sum'a de 21.525 fl. 90 cr. ceea ce se iè spre sciintia.

Se cetesce provocarea Asociatiunii nationale din Aradu din 29 Maiu st. v. in privinti'a unificarii ortografiei romane.

Conclusu. Comitetulu ia spre cea mai imbucuratória sciintia resp. hartia a directoratulu Asoc. natiunale din Aradu, si totuodata se simte in prea placuta pusetiune a decide, cá la viitóra adunare gen. se se propuna si recomende cu tóta caldur'a pertractarea si desbaterea modalitatiei in privinti'a a-jungerei acelu scopu de mare importantia pentru desvoltarea si cultur'a limbei natiunale.

Mai incolo se cetesce inscrisulu membriloru Asociatiunii din Brasiovu din 4 Iuniu (vedi-lu intregu in Nr. 44 alu „Gaz.“).

Decisiune. Comitetulu Asoc. luandu la seriósa per-tractare si desbatere dorintiele resp. DD. membri ord. ai Asoc. respicate in mai susu amintit'a hartia si resp. in punc-tele de sub a), b), c), se afla indemnatu a aduce urmatórele decisiuni:

Cu privire la dorinti'a de sub a) in privinti'a publicarei membriloru Asoc., comitetulu Asoc. recunoscendu scopulu si insemnatarea acelei publicatiuni, o apróba in principiu si din parte'si; dai' dupace de o parte in sensulu § 23 lit. f) din statutele Asoc., nu se simte competente in privinti'a cheltue-loru a trece preste sum'a preliminară pe an. cur. alu Asoc. de adunarea gen. precedente, ear' de alta parte, dupace ame-suratu concluseru aduse in adunare gen. dela Brasiovu din 1862 p. XI, dela Blasiu din 1863 p. 39, dela Hatiegu din 1864 p. 15 (vedi: si actele resp.), actele adunariloru gen. si altfelu se tiparescu regulatu in totu anulu: asia comitetulu afla cu cale a decide, cá acestu obiectu se se propuna la vii-tóra adunare generala cu acea observare, cá numele membri-loru Asoc. se se publice din anu in anu in actele adunariloru gen. resp., ceea ce atunci cu atatu s'aru poté efaptu mai u-sioru, cu catu ca si anulu Asoc. dupa tenóra conolusulu a-dusu in ad. gen. dela Blasiu din 1863 p. 21 se computa dela o adunare gen. pana la alt'a.

Cu privire la dorinti'a de sub p. b) relativa la infacisia-rea atestatelor de clasificatiune dela stipendiatii Asoc., comi-tetulu o intempina cu placere si apretuire; dar' totusi cu acea observare si resp. dechiarare din parte'si, cumca acestu comitetu, precum pana acum asia si pre viitoriu, in intiele-sulu statuteloru Asoc. § 23 lit. c) si resp. alu conolusulu adu-nariloru gen. dela Brasiovu din 1862 p. VI si dela Blasiu 1863 p. 22 este totudeun'a gat'a a'si dá sém'a, pre bas'a actelor, despre provederea s'a in privinti'a acelu obiectu. In urma:

Cu privire la dorinti'a de sub p. c) relative la compu-nera susu amintiteloru dictionarie comitetulu isi va tiené de cea mai scumpa detoria in reportulu seu a o propune spre

desbateră ad. gen. și totu deodată în interesul procurării unui rezultat dorit, decide, a se adresă pre calea diurnale lor române către toți bărbații de litere din toată romanimea, care se ocupa cu atare specialitate și chiar posedu operate de felulă acestă în tipărire și în scris, rogându-i, că până la viitoră adun. gen. se binevoiescă a încunoscintă pre acestu comitetu despre întreprinderile sale în cestiunată specialitate.

Mai încolo se reportesa despre platirea portului postal de 27 fl. 87 cr. pentru transportarea cartilor daruite din partea academiei imperatesci din Vien'a și se insarcinésă d. bibliotecariu a trece cartile în catalogul bibliotecii, îngrijindu și pentru publicarea lor și a altor mai daruite de alți benevoitori.

Se cetesce o consemnatiune de carti mai interesante desemnata de către o comisiune spre a se procură cu sum'a de 100 fl. menita din partea adunării generale dela Hatiegu.

Consemnatiunea se apróba și se insarcinésă d. bibliotecariu cu procurarea acelor opuri și pentru rafuire se presentese conturile. Se mai da reportu despre sumele intrate în fondu începundu dela ședință din urma. În fine se primesce cu recunoscintă opul intitulatu „Computul pentru școlile populare”, daruintu de d. profesorul I. Popescu, după cari se încheiă ședință. Subscriși :

Paulu de Dunca m. p.
I. V. Rusu, secr. II.

Brasiovu 18 Iuliu. „Teatrul nationalu” își finesce astadi sesiunea anului acestuia în midiloculu nostru cu reprezentarea repetita a bucatii „Resbelulu lui Stefanu cel mare”, drama nationala de d. Istrate intitulata „Michul.” Prim'a producere a acestei drame a reesitu în totu respectulu atatu de fericita, încatu publiculu numerosu nu mai vieă a înceta cu aplausele și bravarile succesului, atatu catu privesce acesta pe auctorulu dramei, catu și pentru eșactitatea reprezentării rolor de către actori și artificios'a reproducere a tablourilor, din care vedea auditoriulu prea bine infaciosiatu caracterulu celu nedumeritu, fora respectu la umanitate, alu unei parti din actiune, precum și coler'a leina, amórea de patria și natiune, resemnatiunea seu resolvatulu curagiu a celeilalte parti spre a infrunta cu unite poteri oroe amenintari i ar' cresce preste capu din partea inamicului. — Aosta e mediulu actiunii, și trebuie se marturisimu, ca deca amu fi mersu spectatori catu de indiferenti în punctulu amórei de patria, de gloria nationala, de adeveru și de amenintariile acestora, amu fi trebuitu se ne întórcemu desamagiti și plini de cugetarile cele mai profundate în sórtea, în istori'a sortii nóstre și a eșistintiei, ce ne a mai ramasu pentru venitoriu. —

Influință cea mare, ce o eșercésă unu teatru nationalu artisticu și de profesiune în animile conationalilor sei în veru ce ramu de virtute și în biciuirea vitalor, e fórtē puternica și cuceritória de animi, în catu nu potemu fora înfiorari a ne opri oftările de a ne vedé și noi aici în Austri'a provéditi cu unu teatru nationalu și cu o societate artistica dramatica, care singura ar' fi în stare a pune stavila odata la procesulu celu tristu, celu produce indiferentismulu și renegatismulu, cari 'și afla nutrire numai în lips'a de astfelu de midilóce civilisatória. — Pentruca acestea sunt care însufla în plas'a pornita către civilitate o consciință de sene, de demnitatea s'a și de nedeslipit'a amóre către totu ce e frumosu și gloriosu în datinele și suvenirile sale, care la romani au o potere cu multu mai fermecatória, de catu se nu acitie în veru ce inertu foculu acelu vestalu și verguru, în catu neci în somnu se nu mai cugete la tradari și abnegari de numele și interesele poporului din alu carui sinu s'a nascutu. — Caracterele nebarbate în lips'a institutiunilor nationali confugu, unde și afla nutrimentu de flatare, și corpulu nationalu remane parasitu de lamura, care singuru da viatia! —

Fericimu pe antesemnării frati ai nostri bucovineni, ca au fostu cei d'antai, cari din superabondanti'a convictiunilor acestora au midilocitu venirea acestei societati dramatice în sinulu seu, de unde ni se inlesni și nóue calea ai avé în midiloculu nostru acum a dóua óra și amu dori ai avé și pe sesiunea de érna. — Nu e imposibila inse neci pentru locurile mai departate gustarea acestei multumiri din partea societati acestei brave, numai se se dè o mica garantia plina de resonu pentru vro 20 de reprezentatiuni, ad. se li se așcurese una 100 de abonamente cu cate unu fiorinu v. a., după cum se facu acum ofertulu și fratiloru Lugosiani. — Durere inse, ca a întrevenitu o bóla cerbicósa a d. Vladicescu, care acum se afla mai bine, și ca respunsulu dela Lugosiu e ne-

deajunsu, ca altfelu amu gratula și noi fratiloru nostri din Ungari'a pentru asemenea distractiuni spirituale nationale, cari potu rivalisa cu cele de alte limbi. —

Sibiu 10 Iul. Domnule Redactoru! Unum faciendum, aliud non omittendum. Omenii earasi au inceputu a se absorbi în politic'a; viitorulu. „Din ședință consistoriala ținuta în Sibiu la Metropoli'a Romanilor ort. or. din Transilvani'a și Ungari'a în 10 (22) Maiu 1865” esi unu cerculariu subscrisu de „arhiepiscopulu și mitropolitulu Andreiu br. de Siaguna,” alu carui coprinsulu întregu și fórtē lungu (6 semicolóne tiparite desu pre formatu mare) se ocupa numai cu școlile și mai anumitu cu in. Decretu gubernialu din 16 Noembre 1864 Nr. 13737 emisu în urmarea infricosiatulu reportu asternutu mai dinainte de dn. consiliariulu Pavelu Vasiciu. Se pare ca diariile romanesci seu nu soiura nimicu despre acelu cerculariu, seu ca dóra s'au temutu a'lu retipari *). A-deveratu ca numitul cerculariu ar cuprinde locu fórtē multu; totusi credu ca e trebuintia că se aratati și Dvóstra inoai punctele de invinuire esite dela in. Guberniu, cum și punctele de cercetare ale consistoriulu, pentruca paremi-se, cumca unele că și altele voru sierbi de temelie pentru compunerea diferintiloru dintre regimu și episcopatu. Invinuirile esite dela Gubernu sunt :

1. Zidirile școlare sunt parasite, neglese, semanandu mai multu unor ruine, decatu unu institutu de invetiamentu, și ca multe din cele edificate școlē fora a fi ispravite ou totulu, au inceputu érași a se ruina;

2. ca preotii și protopopii cá directori locali, și cá inspectori districtuali de școlā se vaieta, ca poporulu îi intimpina oranduelele lor cu indolentia și prejudetie înradacinate, a caror combatere este cu atatu mai grea, pentru ca poporulu nu asculta nici de vorb'a evangheliei;

3. ca oficiolatele politice pentru zelotipi'a preotimei în sustinerea autonomiei bisericesci nu potu înainta tréb'a școlare, ca-ci preotii privescu amesteculu amploiatiloru politici de o lovitura în autonomi'a bisericei;

4. ca-ci abusuri se comitu atatu din partea comunelor bisericesci, catu și a recurintiloru individi pentru posturi dascalesci;

5. ca pruncii capaci nu ambla la școlā seu nici decum, seu neregulatu, mai cu séma var'a, și acolo unde nu sunt cause desvinovatióre, și invetiatorii sunt bine însestrati, ataranduu tare dela comunele bisericei autonóme, au a implini multe ori voi'a acestor'a, cá se remana în posturile sale, și astfelu sunt împiedecati a se misca mai liberu în sfer'a activitatii lor;

6. ca invetiatoriloru li se impucinescu lefile după placulu comunelor, și ca și aostea nu le primescu totudéuna și pretundinea întregi; ca școlē se facu de multe ori asilu pentru acei tineri, cari vreau se se subtraga dela îndatorirea militara;

7. ca gradinele de pomi și acolo, unde au fostu bine cultivate, sunt desgradite, lasate prada dobitócelor;

8. ca consistoriulu se dea consiliariulu de școlā ocașiune de a putea funciona în institutul nostru pedagogicu la eșamene, ca-ci după §-fulu 26 din instructiunea penrru consiliarii școlari, ei au se îndrepte o deosebita atentiune asupra institutelor de preparandia.

Insaltulu Gubernu după ce au espusu aceste neajunsuri, ce le au aflatu în raportulu consiliariulu de școlā, impartășesce acestui consistoriu și mesurile luate spre încetarea acestor neajunsuri, și deca au emisu către organele sale acea demandatiune cá :

1. la eșcursiunile oficióse se ochiedie și starea cladirilor școlare, și încatu aru observa defecte, ce cadu în sfer'a activitatii lor, se le delature de locu, eara deca tréba ar cere vreo pertractare, se faca cuviintiós'a aratare, se invetie și se admonedie poporulu despre folosulu invetiamentulu s. a.;

2. cá despre cladirea nóua a școlilor, unde cere necesitatea, și despre dotatiunea invetiatoriloru, se faca cele de lipsa în contielegere cu concernentii inspectori districtuali de școlē, și cá unde lipsescu midilócele pentru infintierea școlilor, acolo se impreuna puterile ale doue seu mai multor comune învecinate, și se ridice școli comune, și aci se urmedie după ordinatiunea din 12 Aprile 1860. Nro. 4404;

3. cá amploiatii politici se îngrijésca, cá dotatiunea înve-

*) De ce se se téma, ca dóra acum nu mai stamu sub domni'a lui Schwarzenberg; inse tiér'a pentruce n'are Bulletinu oficialu, pentrucá tóte asemenea ordinatiuni și acte oficiale se se publice în acelasu? Red,

tiatoriloru ficsata odata se nu se micșoredie dupa placulu comunelor, si ca invetiatorii se nu fia scurtati in competinti'loru;

4. se priveghiedie asupra cercetarii scólei in timpul prescriu din partea elevilor, si in privinti'a acest'a se invetie, si se controledie pe antisti comunali si pe inspectorii mireni locali;

5. se privésca cu tóta stricteti'a, cá scólele populare se nu se faca asilu pentru tineri, cari vreau se se subtraga dela obligatiunea militara, si cá numai acei invetiatori se fia scutiți, cari prelanga cualitatile cerute sunt asiediatii la acele scóle, a caroru esistintia este asecurata; si in fine

6. cá se aiba o deosebita ingrigire asupra gradineloru de pomi si in privinti'a lor se padiasca cu acuratetia ordinatiunile din 18 Dec. 1856, si din 16 Noembre 1858. Nr. 1336 si 17656.

7. Cá acestu consistoriu inca se dea protopopiloru si preotimei asemenea inviatiuni, precum inaltulu Gubernu au datu amplotiloru politici.

(Dupa acestea Ven. Consistoriu spune pre largu aceea ce respunse elu deocamdata gubernului, eara apoi purcede dicēdu.) (Va urmá.)

Brasiovu 19 Iuliu. Eri pe la amédia unu focu infricosiatu, escatu din negrigi'a cocieriloru, prefacū in cenusia vre-o 16 case in Zizinu, ad. incepundu dela cas'a lui Gros pana la ospetaria. O femee si arse manile si d. ingineru H. la stingere, flacar'a ei parli faci'a reu.

Vien'a 11 Iuliu. Mai. S'a c. r. apost. cu pré inalt'a resolutiune din 6 Iuliu a. c. S'a induratu pré gratiosu a denumi Eppu gr. or' alu Caransebesiului pre protopresbiterulu Brasiovului archimandritulu Ioane Popasu.

„W. Ztg.“ mai incolo scrie, ca se ordiná totu cu resol. din 6 Iuliu 1865 a se constitui numitele 2 Episcopii romanesi, defigunduse diu'a de 15 Iuliu, dupa care se va desface metropoli'a rom. de cea serbésca si episcopatul Aradului si Caransebesiului voru trece sub jurisdictiunea metropolitana din Sibiu. Pré inaltele diplome respective au esitu si a episcopiei Aradului se va predá cu solenitate prin chefulu comitatului Aradu, ér' diplom'a infiintarii Episcopiei Caransebesiului se va predá la instalatiunea Episcopului nou numitu.

UNGARIA. Pe candu in Vien'a se plangu ómenii despre confusiunea situatiunii, in Ungari'a domnesce o multiamire cu claritatea acestei pusetiuni. „Pesti Naplo“ inca ne dovedesce acést'a, dicundu, ca reductiunea armatei (ou vre-o 12 mii) ordonata de Mai. S'a e unu semnu doveditoriu, ca pe viitoriu se va urmá o politica, care va delaturá aluatulu discordiei interne, lasanduse provisoriele si contumaciarile de dreptu, care politica va mari puterea Austriei in afara, pe care la ori-ce atacuri esterióre o asecurésa ajutoriulu celu resemnatu alu Ungariei. —

(Nu credemu, ca amesteculu lui Kossuth pentru a sumutiá in contra impacuirii se mai póta avé vre unu efectu, dupace laud'a cu leialitatea catra in. dinastia a esitu acum prin diarielle ung. in 1-a linia.) —

Diurnalulu „Hon“ scrie, ca v. comitele comitatului Trencinu in adunarea comitatului din 30 Iuniu a surprinsu pre oficialii, colegii sei, cu o propunere caracteristica in cuvintele urmatórie: Prin denumirea Esc. S'ale d. G. de Mailath de cancelariu pusetiunea nóstra, dice v. comitele, trebue se se considerese cá sguduita; pentruca ne potemu teme, ca valurile an. 1861 érași voru apucá a predomni si ne voru rapi fara mila. Deci eu propunu, cá precum ne-amu jertfitu pentru binele publicu, candu ni-amu primitu oficiale; asia se se póte acuma grigia de noi si mai incolo si se ne aratamu acésta ingrigiare catra cancelariulu cá se dispuna pentru aplecareá nóstra. Titul'a propunerii e: „Adresa politica de ingrigire a corpului de oficiali din comitatulu Trencinului.“ Acésta propunere inse aflá opusetiune in advocatii m. si se de-cise cá se se tramita o adresa de felicitare.

Cronica esterna.

Ceea ce merita atentiune din tóta cronic'a esterna e resultatulu celu impunatoriu alu alegeriloru deputatiloru la corpulu legislativu atatu in Pariu catu si in Londonu, fienduca liberalii au esitu in mare maioritate si dupa capitala se iau si districtele. —

In Constantinopole au inceputu a se aratá casuri de colera.

ROMANIA. Celu mai importantu evenimentu politicu este aci reportulu comisuniu mestecoate, alese din sinulu senatului si alu adunarii electivé, pentru cá se presentese Domnului o espunere drépta despre starea lucrurilor, ce Romania'a doresce a-o avé si despre dorintiele ei, ce vré a-le infiintiá. Acésta comisiune dede Domnului in 27 Iuniu unu reportu, o plangere formalala, ce cuprinde durerile Romaniei si M. S'a D. lu o primi cá unu actu constitutionalu apromitendu alu recomandá osebitei luari amente a guvernului seu. Foile deducu din actulu acesta o schimbare de sistema. Lu vomu publicá.

— „Trompet'a Carpatiloru“ a soadiutu pretiulu prenumeratiunii la 20 fl. v. a. pentru Austri'a. Sub titul'a: „Mam'a si Copilulu“, diariu de dumineca sub directiunea Dnei Maria Rosetti cu 64 lei pe anu se anuncia esirea la lumina a unui diariu in 8-u pentru instruirea copiiloru si cu ei si a poporului. Prenumeratiunea se tramite la Directiune strad'a academie Nr. 22.

In Iasi ese érași la lumina fói'a soientifica „Icón'a lumiei“ ilustrata cu stampe sub redactiunea meritatului publicistu veteranu G. Asachi. Dorimu, cá acum se o sustiena romanii cá se numai incetese cum fú silita a incetá la anulu 1840 dupa 2 ani de viatia.

Nr. 15081 1865.

CONCURSU.

Pentru concursulu din a. tr. Nr. 10505, prin care s'a facutu cunoscutu, ca la 4 nou redicate clase ale scólei principale elementare din Gyergyó-Szt.-Miklos cerculu Ciucului in Transilvani'a, create cu emisulu imperatescu din 21 Oct. an. 1863 pe spesele erariului, in dóne clase ale scólei reali inf. sunt 3 posturi de invetiatori a se asedia, Maiestatea S'a prin decretulu in. cancelariei aulice din 20 Maiu a. c. Nr. 1838 a prolongatu terminulu desuptu pana la prim'a Augustu; postulu primu e cu 750 — siepte sute cincidiecei florini pe anu, alu doilea cu 650 — siepe sute cincidiecei si alu treilea cu 600 — siepe sute florini v. a. pe anu. — Dintre invetiatori celu d'antaiu e insarcinatu cu directiunea pentru care obligatiuni i se promite o renumeratiune de 105 fl. — una sute si cinci florini v. a.

Competitori pentru dobandirea unui dintre cele trei posturi au a produce atestatele scolastice in sensu poranciloru minist. de culta din 24 Aprile 1853 (R. G. Bl. ex 1853 Nr. faci'a 347) doveditore de depusulu esamenu din obiecte de invetiamentu inaintea comisuniu competente — si sciinti'a limbelor patrii mai vertosu a limbei ungare. —

Competitori pentru dobandirea acestoru posturi au a tramite suplicele bine documentate la acestu Gubernu r., séu decumva ar' fi in servitiu publicu prin deregatoriile competente pana 1-a Augustu a. c. cá finea terminulu. —

Sibiu in 20 Iuniu 1865.

Dela Guberniulu regescu alu Transilvaniei.

Nr. 476 — 1865.

3—3

CONCURSU.

In prediulu comunei opidane Resinari, la *Resinadului*, a devenitu vacanta statiunea de invetiatoriu la scól'a filiala de acolo, spro ocuparea carei'a se publica prin acést'a concursu.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 126 florini v. a.

Competintii au a-si tramite cererile la oficiulu subsemnatu (post'a Sibiu) provediate cu dovedile de lipsa despre harnici'a loru celu multu pana in 25 Iuliu st. n. a. c., pentru ca cererile sosite mai tardiu nu se voru poté luá in considerare.

Resinari, 20 Iuniu 1865.

Oficiulu opidanu.

Cursurile la bursa in 18. Iuliu 1865 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 26 cr. v.
Augsburg	—	—	107 „ 25 „
London	—	—	109 „ 75 „
Imprumutulu nationalu	—	—	75 „ 45 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	70 „ 10 „
Actiile bancului	—	—	795 „ — „
„ creditului	—	—	177 „ — „

Obligatiile desarcinarii pamentului in 8. Iuliu 1865:

Bani 69-75 — Marfa 70-50

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.